

قابلیت ترکیب‌پذیری لاینهای نر عقیم و بارور گوجه فرنگی (دو گروه ژنوتیپی مختلف) برای صفات متوسط وزن و زمان رسیدن میوه

حسین نعمتی

دانشگاه فردوسی مشهد - گروه باغبانی

این تحقیق در فواصل سالهای ۱۳۷۷-۱۳۷۵ در ایستگاه اصلاح سبزیجات آکادمی کشاورزی مسکو انجام گرفته است که در طی آن قابلیت ترکیب‌پذیری ۸ لاین نر عقیم و ۱۰ لاین بارور گوجه فرنگی برای صفات متوسط وزن و زمان رسیدن میوه مورد ارزیابی قرار گرفته‌اند. نتایج تجزیه واریانس اثرات GCA و SCA برای صفت متوسط وزن میوه تفاوت معنی‌داری را در پارامترهای فوق نشان می‌دهد.

متوسط وزن میوه در تعدادی از هیبریدهای F1 بیشتر از والدین و ارقام استاندارد است بروز اثر هتروزیس زیاد در هیبریدهایی مشاهده می‌گردد که دارای اثرات زیاد GCA و SCA می‌باشند. بین ظهور فنوتیپی صفت متوسط وزن میوه و اثر GCA لاینهای بارور همبستگی زیادی مشاهده گردید ($r = 0/17 \pm 0/88$) این همبستگی در لاینهای نر عقیم کمتر بود ($r = 0/33 \pm 0/58$)

بررسی نموداری برای صفت متوسط وزن میوه، عدم وجود اثر ایستازی بین آللی را تأیید می‌کند. همچنین این نمودار تأثیر وجود آللهای غالب را در کنترل وزن میوه نشان می‌دهد. میانگین والدین مادری دارای بیشترین درصد آللهای مغلوب و میانگین والدین پدری دارای بیشترین درصد آللهای غالب می‌باشند.

در بررسی تعداد روز از جوانه‌زدن تا رسیدن میوه نتایج حاصل بیانگر هتروزیس نسبتاً زیادی است که در نتایج تسل اول مشاهده می‌گردد به طور کلی هیبریدهایی که از والدین دارای اثر GCA بیشتر حاصل شده‌اند قبل از ۹۰ روز شروع به رسیدن می‌کنند و میوه آنها یک‌هفته زودتر از میانگین کل ژنوتیپها می‌رسند.

در این تحقیق همبستگی منفی نسبتاً زیادی بین صفت متوسط وزن میوه و صفت زمان رسیدن میوه (زودرسی) بدست آمد ($r = -0/60 \pm 0/09$). همچنین تعدادی از ارقام هیبرید حاصل دارای ویژگیهای زودرسی و می‌باشند. میوه درشت